

2010-04-01

ปัญหาจากการชุมนุม

ทวิวงศ์ ศรีบุรี

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej>

Part of the [Environmental Sciences Commons](#)

Recommended Citation

ศรีบุรี, ทวิวงศ์ (2010) "ปัญหาจากการชุมนุม," *Environmental Journal*: Vol. 14: Iss. 2, Article 4.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej/vol14/iss2/4>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Environmental Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ปัญหา..น้ำ..

รศ.ดร. ทวีวงศ์ ศรีบุรี

จากการชุมนุม

“น้ำ”

เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของมนุษย์ทุกคนต้องดื่ม
ต้องใช้น้ำเพื่อประทังชีวิต โดยเฉพาะในช่วงที่เชื้อโรคออก
มาๆ โดยเฉพาะช่วงหน้าร้อนที่อุณหภูมิค่อนข้าง
สูงมนุษย์ต้องการน้ำเพิ่มมากขึ้นกว่าสภาพอากาศธรรมดา ในขณะที่เดียวกันมนุษย์
ก็ต้องปล่อยน้ำออกจากร่างกายหลายทาง เช่น เหื่อ ปัสสาวะและอื่นๆ และมนุษย์
ก็ต้องต้องการน้ำสำหรับชำระร่างกายกำจัดสิ่งสกปรกที่หมักหมมตามร่างกาย จึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่มนุษย์จะต้องเตรียมน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภคอย่างพอเพียง

การชุมนุมของประชาชนในประเทศไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครและครั้งไม่ช้าสักขณะใด ผู้ชุมนุมต่างมีความ
ต้องการน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการชุมนุมที่มีการนอนค้างคืนและมีระยะเวลาการชุมนุมที่ยาวนาน ผู้จัดการชุมนุมหรือ
ผู้ชุมนุมเองก็ต้องมีการจัดเตรียมน้ำให้เพียงพอสำหรับกิจกรรมทุกด้านโดยเฉพาะน้ำดื่ม แต่ก็จะมีผู้ชุมนุมบางกลุ่มที่นำน้ำ
ดื่มเข้ามาในพื้นที่ชุมนุมเองตามปริมาณความต้องการหรือตามความสามารถที่จะขนน้ำเข้ามาได้ เมื่อต้องใช้เวลานานในการร่วม
ชุมนุมที่ยาวนานก็มีความต้องการใช้ห้องสุขา ซึ่งผู้จัดการชุมนุมจำเป็นต้องจัดเตรียมน้ำสำหรับใช้ในห้องสุขาให้พร้อม
โดยในการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานครและครั้ง หน่วยงานที่รับผิดชอบก็ได้พยายามที่จะหาหรือส่งห้องสุขาเคลื่อนที่มา
เพื่อรองรับผู้ชุมนุม แต่ก็ยังไม่เพียงพอเพราะไม่ได้เตรียมน้ำรองรับสำหรับผู้ร่วมชุมนุมจำนวนหนึ่งหรือจำนวนแสน

ดังนั้นการประชุมแต่ละครั้ง ผู้จัดการชุมนุมหรือหน่วยงานที่ต้องเข้าร่วมรับผิดชอบจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภคที่เพียงพอ รวมทั้งการเตรียมห้องสุขาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมสามารถใช้บริการอย่างพอเพียง เพราะการที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมครั้งละมากๆ ต้องมีการพิจารณาถึงความต้องการของผู้เข้าร่วมชุมนุมโดยเฉพาะผู้ที่มาจากต่างจังหวัดและต้องนอนค้างแรมในพื้นที่ชุมนุม

ผลกระทบด้านน้ำจากการชุมนุม

การประชุมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ผ่านมาแต่ละครั้ง จะมีผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก ซึ่งตัวเลขจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมในแต่ละวันยังไม่มีหน่วยงานใดยืนยัน แต่ก็มีการประเมินอย่างคร่าวๆ ไว้เท่านั้น (ตารางที่ 1)

โดยในการชุมนุมแต่ละครั้ง ผู้จัดการชุมนุมจะพยายามให้มีผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมากที่สุดเพื่อให้เป็นที่

ยอมรับว่าการชุมนุมนั้นเป็นการชุมนุมที่ยิ่งใหญ่ ในการชุมนุมส่วนใหญ่ที่ผ่านมาแทบจะไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านใดๆ เลย ยกเว้นการเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมเท่านั้น ซึ่งมีผู้ร่วมชุมนุมทั้งที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง และมีการนำผู้ชุมนุมมาจากต่างจังหวัดที่ห่างไกล การชุมนุมที่ผ่านมาก่อขึ้นทุกครั้งที่มีการนำผู้เข้าร่วมชุมนุมซึ่งส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด ดังนั้นผู้จัดการชุมนุมจึงต้องมีการ เตรียมการต้องให้พร้อมทุกด้าน สำหรับผู้ชุมนุมบางส่วนที่มีที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงกรุงเทพมหานคร ผู้ชุมนุมเหล่านี้สามารถช่วยตัวเองได้เพราะบางส่วนมาร่วมชุมนุมเฉพาะบางเวลา เช่น ช่วงเวลากลางคืนที่ว่างจากการทำงานประจำ ดังนั้นจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงกลางวันและกลางคืนจึงมีจำนวนที่ไม่เท่ากัน จึงเป็นการยากมากสำหรับผู้จัดการชุมนุมที่จะเตรียมการรองรับการชุมนุมที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมไม่แน่นอน

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุม

วันที่	ประมาณการ จำนวนผู้ชุมนุม (คน)	หน่วยงาน ประมาณการ
13 มี.ค 53	30,000-40,000	บช.น.
14 มี.ค 53	50,000	ศอ.รส.
14 มี.ค 53	105,000-120,000	ศูนย์ปฏิบัติการ กระทรวงมหาดไทย (ศปก.มท.)
20 มี.ค 53	65,000	บช.น. และ ศอ.รส.
2-3 เม.ย 53	25,000-65,000	ศอ.รส.
8 เม.ย 53	50,000	บช.น.
20 เม.ย 53	40,000	ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปก.ตร.)
18 พ.ค 53	10,000	ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (ศปก.มท.)

น้ำ

เป็นปัญหาที่ผู้ชุมนุมต่างไม่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะบริเวณรอบสถานที่จัดการชุมนุมสามารถหาน้ำโดยเฉพาะน้ำดื่มได้ตามปริมาณความต้องการสำหรับผู้ชุมนุมที่มีที่พักอาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง แต่สำหรับผู้ชุมนุมที่เดินทางเข้ามาจากต่างจังหวัด ต้องเข้ามานอนค้างในที่ชุมนุมแล้ว จะเป็นปัญหาที่สำคัญมากเพราะผู้เข้าร่วมชุมนุมต่างเป็นคนที่ไม่คุ้นเคยกับพื้นที่หรือไม่มีเงินเพื่อซื้อน้ำดื่มเหมือนอย่างผู้ชุมนุมที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้จัดการชุมนุมต้องจัดเตรียมน้ำทั้งน้ำดื่มและน้ำใช้สำหรับผู้ชุมนุมที่มาจากต่างจังหวัดให้พอเพียง หรือผู้เข้าร่วมชุมนุมอาจจะต้องพยายามช่วยเหลือตนเองทุกวิถีทางเท่าที่จะสามารถทำได้

ส่วนใหญ่ผู้จัดการชุมนุมหรือตัวผู้ชุมนุมเอง ต่างก็ไม่ได้เตรียมความพร้อมสำหรับการชุมนุมระยะยาวโดยเฉพาะปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ในช่วงการชุมนุม ซึ่งจากการศึกษาการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานครตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าการจัดเป็นช่วงฤดูร้อนที่มีอุณหภูมิกลางวันสูงกว่า 30 องศาเซลเซียสและบางวันสูงเกือบ 40 องศาเซลเซียส ซึ่งถือว่าอากาศร้อนมาก และในช่วงเวลากลางวันอุณหภูมิก็ลดลงจากกลางวันไม่มากนัก ซึ่งลักษณะอากาศร้อนนี้เองเป็นผลให้มีความต้องการน้ำเพื่อลดความกระหายมากกว่าปกติ รวมทั้งความต้องการน้ำเพื่อการชำระล้างร่างกาย

ในการวิเคราะห์การชุมนุมนี้ได้มีการประเมินข้อมูลจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมในแต่ละวัน ซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมจะมากกว่าแสนคน และน้อยสุดประมาณ 10,000 คน ซึ่งจากข้อมูลการประเมินดังกล่าวทำให้ไม่สามารถชี้แจงชัดเจนว่ามีจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมแต่ละวันจำนวนมากน้อยเพียงใด ดังนั้นในการวิเคราะห์นี้จึงได้ตั้งสมมุติฐานว่า ถ้ามีผู้ร่วมชุมนุมเฉลี่ยต่อวันประมาณ 20,000 คน ผู้ชุมนุมมีความต้องการน้ำดื่มประมาณวันละ 2 ลิตรต่อคนหรือประมาณ 2 ขวดน้ำพลาสติกที่มีขายอยู่ทั่วไปในท้องตลาดซึ่งจะเป็นปริมาณความต้องการน้ำรวมประมาณ 40,000 ลิตรต่อวัน หรือประมาณ 40 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และถ้าเฉลี่ยให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมอยู่ในพื้นที่ชุมนุมประมาณ 30 วัน ปริมาณความต้องการน้ำดื่มรวมจะประมาณ 1,200 ลูกบาศก์เมตรหรือประมาณ 1,200,000 ลิตร ถ้าพิจารณาว่าบรรจขวดที่มีขนาดตั้งแต่ 0.6 ลิตร จนถึงหลายๆ ลิตร แต่ที่ผู้ชุมนุมนิยมพกพาเป็นขวดที่มีขนาดความจุประมาณ 1 ลิตรหรือเล็กกว่า เพราะพกไปไหนง่าย ดังนั้น ในการชุมนุมนี้น่าจะมีขวดน้ำพลาสติกประมาณ 1,200,000 ขวด ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่านอกจากปริมาณความต้องการน้ำที่มากมายในแต่ละวันแล้ว ขวดใส่น้ำพลาสติกก็จะมีจำนวนมากตามไปด้วย ซึ่งเป็นปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอยต่อไป

ปริมาณน้ำสำหรับการหุงหาอาหารและล้างภาชนะ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญในการสนับสนุนการชุมนุมเป็นอย่างมาก เพราะทุกครั้งที่มีการชุมนุมเนื่องจากมีประชาชนจากต่างจังหวัดเข้ามาร่วมชุมนุมด้วย ทำให้ผู้จัดการชุมนุมต้องเตรียมอาหารเพื่อรองรับตามจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุม รวมทั้งน้ำที่ใช้สำหรับการล้างภาชนะซึ่งแต่ละมือจะมีปริมาณที่มาก ทำให้ต้องมีการเตรียมปริมาณน้ำดังกล่าวให้พอเพียง ซึ่งจากการวิเคราะห์การใช้น้ำสำหรับการหุงหาอาหารและล้างภาชนะสำหรับผู้เข้าร่วมชุมนุม เฉลี่ยต่ำสุดประมาณ 1 ลิตรต่อคนต่อวัน จะมีความต้องการใช้น้ำประมาณ 20,000 ลิตรต่อวัน และถ้าต้องทำอาหารและล้างภาชนะ 30 วัน ปริมาณความต้องการน้ำรวมจะประมาณ 600,000 ลิตรหรือประมาณ 600 ลูกบาศก์เมตร

ห้องน้ำห้องสุขาก็เป็นปัญหาหลักของการชุมนุมทุกครั้ง เพราะหน่วยงานรับผิดชอบไม่สามารถจัดหาหรือจัดเตรียมห้องน้ำห้องส้วมได้อย่างพอเพียง ผู้เข้าร่วมชุมนุมส่วนใหญ่ต้องช่วยตนเองโดยพยายามหาห้องสุขาจากสถานที่ราชการ ห้างร้านหรือศูนย์การค้าในบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ปลดทุกข์ ถ้าไม่สามารถหาได้ก็ใช้พื้นที่ว่างต่างๆ เช่น ข้างรั้ว ร่องน้ำสาธารณะหรือสวนสาธารณะบริเวณใกล้เคียง ซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมแต่ละครั้งที่มีจำนวนมาก ได้ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากไม่ใช่เฉพาะผู้เข้าร่วมชุมนุมแต่รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบ สถานบริการต่างๆ สถานที่ราชการ ห้างร้านหรือศูนย์การค้าในบริเวณใกล้เคียง ถ้าพิจารณาการใช้น้ำในห้องน้ำห้องส้วม ซึ่งในการวิเคราะห์ความต้องการน้ำสำหรับการชักโครกประมาณ 3 ลิตรต่อครั้ง รวมการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมอื่นในห้องน้ำจะมีความต้องการใช้น้ำอีกประมาณ 2 ลิตรต่อครั้ง รวมแต่ละครั้งจะใช้น้ำประมาณ 5 ลิตร ถ้ามีผู้

เข้าร่วมชุมนุม 20,000 คน ใช้ห้องน้ำห้องสุขา 1 ครั้งต่อวัน 30 วัน จะมีความต้องการใช้น้ำประมาณ 3,000,000 ลิตรหรือประมาณ 3,000 ลูกบาศก์เมตร

ปริมาณน้ำสำหรับการชำระล้างร่างกาย ส่วนใหญ่จะเป็นน้ำสำหรับการล้างหน้าและอาบน้ำ ซึ่งก็มีความสำคัญมากเช่นกัน โดยทั่วไปประชาชนในชนบทจะมีความต้องการใช้น้ำประมาณ 80 ลิตรต่อคนต่อวัน แต่เนื่องจากการชุมนุมปริมาณความต้องการน้ำไม่พอเพียงต้องมีการประหยัด ผู้ชุมนุมต้องใช้น้ำเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น การวิเคราะห์นี้คาดว่าผู้เข้าร่วมชุมนุมจะใช้น้ำอย่างจำกัดเฉลี่ยประมาณ 10 ลิตรต่อคนต่อวัน ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับการใช้น้ำยามปกติสำหรับผู้ชุมนุมบางคนอาจจะไม่มีโอกาสที่จะได้อาบน้ำหรือชำระล้างร่างกายตามเวลาที่เคยหรือทุกวัน ก็จะอดทนไม่อาบน้ำเพราะความจำเป็นด้านต่างๆ ในพื้นที่ชุมนุม เสื้อผ้าก็ไม่มีโอกาสเปลี่ยนยังคงใช้เสื้อผ้าชุดเดิมในวันต่อๆ มาซึ่งก็มีมากเช่นกัน ทำให้เกิดผลกระทบกับผิวหนังตามร่างกายทำให้เกิดโรคผิวหนังหรือโรคอื่นๆ ที่สำคัญถ้าไม่มีการรักษาที่ถูกวิธีปัญหาก็จะเพิ่มขึ้นตลอดเวลา เพราะโรคบางชนิดก็สามารถติดต่อผู้อื่นที่สัมผัสผู้เป็นโรคได้ เมื่อได้กลับบ้านในต่างจังหวัด ผู้เข้าร่วมชุมนุมก็ต้องรีบพบแพทย์เพื่อทำการรักษา ซึ่งก็ต้องใช้เงิน แต่ถ้าไม่รักษาโรคดังกล่าวอาจจะกลายเป็นโรคเรื้อรังต่อไป

ปัญหาน้ำสำหรับการชำระล้างร่างกายซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัญหา เพราะพื้นที่การชุมนุมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เมืองไม่มีสถานที่ก่อสร้างห้องอาบน้ำชั่วคราวมากนัก ทำให้กลายเป็นปัญหาของผู้ชุมนุม การอาบน้ำแต่ละครั้งจะใช้น้ำต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 10 ลิตร ล้างหน้าแปลงพื้นตอนเช้าประมาณ 1 ลิตร โดยต่ำสุดที่สามารถคำนวณได้ คือประมาณ 10 ลิตรต่อคนต่อวัน ถ้าจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุม

เท่าเดิม ประมาณ 20,000 คน ปริมาณน้ำที่ใช้ในห้องน้ำห้องส้วมรวมประมาณ 200,000 ลิตรต่อวัน หรือรวม 30 วัน เป็นปริมาณรวม 6,000,000 ลิตรหรือประมาณ 6,000 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งปริมาณน้ำที่ใช้นอกจากจะเป็นปัญหาการจัดหาแล้ว ยังกลายเป็นปริมาณน้ำเสียและน้ำทิ้งที่จำเป็นจะต้องมีระบบการบำบัด มิฉะนั้นแล้วก็จะมีการปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือท่อระบายน้ำสาธารณะ และจะก่อปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย

สรุป...

จากการวิเคราะห์ปริมาณความต้องการน้ำขั้นต่ำที่จำเป็น จะเห็นได้ว่าในการชุมนุมที่ผ่านมามีปริมาณความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย

1. น้ำดื่ม ประมาณ 1,200,000 ลิตร หรือประมาณ 1,200 ลูกบาศก์เมตร
2. น้ำสำหรับการปรุงอาหารและล้างภาชนะประมาณ 600,000 ลิตร หรือประมาณ 600 ลูกบาศก์เมตร
3. น้ำสำหรับห้องน้ำห้องสุขา ประมาณ 3,000,000 ลิตร หรือประมาณ 3,000 ลูกบาศก์เมตร
4. น้ำสำหรับชำระร่างกาย ประมาณ 6,000,000 ลิตร หรือประมาณ 6,000 ลูกบาศก์เมตร

รวมปริมาณน้ำที่ต้องการขั้นต่ำ ประมาณ 10,800,000 ลิตร หรือประมาณ 10,800 ลูกบาศก์เมตร หรือประมาณ 18 ลิตรต่อคนต่อวัน

ยังมีการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย เช่น หลังการชุมนุม กรุงเทพมหานครได้ใช้ปริมาณน้ำจำนวนมากในการล้างพื้นผิวการจราจรที่มีสิ่งปฏิกูล เศษและซากการเผาขยะรถยนต์ ซึ่งการล้างดังกล่าวเป็นการทิ้งทุกอย่างที่ไม่สามารถเก็บเป็นขึ้นได้ ลงท่อระบายน้ำ น้ำทิ้งเหล่านี้จะไหลลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ โดยคาดว่าสิ่งที่ล้างลงท่อระบายน้ำจะหายไปจากพื้นที่ โดยไม่ได้มีการตรวจสอบว่ามีอะไรเจือปนในน้ำที่ทิ้งในแหล่งน้ำสาธารณะ ผลกระทบอาจจะเกิดต่อไปในอนาคตได้

ดังนั้นปริมาณความต้องการใช้น้ำจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่ผู้จัดการชุมนุมจะต้องเตรียมการหรือพิจารณาหามาตรการลดผลกระทบซึ่งปริมาณความต้องการน้ำในช่วงหน้าร้อนจะมากกว่าความต้องการในฤดูอื่น สำหรับน้ำดื่มนั้นคงไม่น่าจะมีปัญหามากนัก เพราะสามารถจัดซื้อหรือเตรียมการก่อนการชุมนุมหรือระหว่างชุมนุมได้ และที่สำคัญยังมีผู้บริจาคน้ำดื่มเป็นจำนวนมากสำหรับการชุมนุมแต่ละครั้ง แต่สำหรับกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นห้องน้ำห้องสุขา การชำระร่างกายภายในพื้นที่การชุมนุมจะเป็นปัญหาใหญ่เพราะขึ้นกับสถานที่จัดการชุมนุม และที่สำคัญที่สุดการเกิดโรคผิวหนังจากการขาดน้ำชำระร่างกายจะเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องที่ผู้เข้าร่วมชุมนุมจะต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับ